

основному за рахунок збільшення частки малих підприємств). Щоб бути конкурентоздатним, підприємство повинне володіти конкурентними перевагами перед іншими суб'єктами ринку. Під конкурентними перевагами підприємства слід розуміти реальні або потенційні можливості, характеристики його виробничої, фінансової, маркетингової і іншої діяльності, що дозволяє підприємству в умовах конкурентної боротьби реалізувати свої економічні інтереси з більшою ефективністю, ніж його конкуренти.

Список використаних джерел

1. Управление автосервисом : учеб. пособ. / под. ред. Л.Б. Миротина. – М. : Экзамен, 2004. – 320 с.
2. Кузнецова М.С. Державна служба статистики України. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання» 2015 / за ред. Кузнецової М. С. – К.: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2016. – 483 с.

Цвігун Інна

д.е.н., доцент,

завідувач кафедри інформаційних технологій,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський, Україна

СИСТЕМНІСТЬ ДЕМОГРАФІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Важливою передумовою економічного, інтелектуального, політичного розвитку будь-якої країни є демографічний фактор як самостійна складова фундаменту, на якому тримається суспільство, елемент кореневої системи, що живить усе суспільне дерево. Він відображає в собі взаємозв'язок темпів та пропорцій суспільного розвитку з кількісними та якісними характеристиками населення (його чисельністю, статеві-віковою, сімейною структурами, а також з динамікою народжуваності, смертності, міграцій, станом здоров'я, розселенням, професійно-освітньою структурою тощо) [1, с. 5].

Безпека є найважливішою фундаментальною цінністю будь-якого суспільства і виступає, з одного боку, як об'єкт суспільної

життєдіяльності, а з іншого – втілює й результує в собі її спрямованість, змістовність і ефективність [2; с. 34].

В авторському розумінні демографічна безпека – забезпечення національних демографічних інтересів України та здатність демографічної системи протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам в існуючих соціально-економічних та геополітичних умовах.

Згідно принципів системності демографічна система розвивається в її взаємозв'язках, виходячи з цього – демографічна безпека є також системним явищем і співіснує, взаємодіє з іншими сферами життєдіяльності. В класифікації складових національної безпеки Я.М. Радиша [3] саме демографічна займає центральне положення поряд з військовою, політичною, економічною, екологічною, технологічною та інформаційними видами безпеки. Але на нашу думку, оскільки демографічна безпека стикається практично зі всіма областями суспільної життєдіяльності, то з цієї причини потребує відособлення, особливо через свою постійно зростаючу актуальність для сьогодення України.

Якщо говорити про демографічну безпеку, як частину національної, то об'єктом безпеки будуть демографічні відносини і населення країни. Головним елементом цієї системи є людина зі своїми потребами та інтересами, своїм баченням світу, своїми ціннісними орієнтаціями.

Виходячи з принципів системної парадигми, і розглядаючи відтворення населення як демографічну систему, вважаємо, що сутність системи, її організація проявляється в тих відносинах між її взаємодіючими частинами, за допомогою яких підтримується існування системи як такої і однією з ознак її функціонування для системи є її безпека. Саме через організацію, тобто конкретну структуру зв'язків і відносин, кожна частина системи взаємодіє з іншими в процесі передачі інформації та регулювання, мета якого і полягає в збереженні як її самої, так і інших частин, і всієї системи в цілому. Важливою умовою збереження демографічної системи є її безпека, тобто здатність системи функціонувати, не переходячи в кризовий стан.

До визначення поняття «безпека системи» підходять з двох позицій: 1) безпека впливу системи на зовнішнє середовище;

2) здатність системи пручатися впливу зовнішнього середовища.

Відповідно до цього виділяється внутрішня і зовнішня безпека системи. Внутрішня безпека – характеристика цілісності системи або показник її гомеостазу, що визначає здатність системи підтримувати своє нормальне функціонування в умовах впливу внутрішніх та зовнішніх збурень.

Зовнішня безпека – здатність системи взаємодіяти з середовищем без порушення гомеостазу останньої, тобто при впливі системи на середовище не відбувається необоротних змін або порушень найважливіших параметрів, що характеризують стан середовища, прийняте як допустимий.

Слід звернути особливу увагу: безпека системи, якщо розуміти під цим її розвиток та функціонування як цілісного утворення в умовах дії середовища, визначається взаємодією її компонентів. Саме через організацію, тобто конкретну структуру зв'язків і відносин, кожна частина системи взаємодіє з іншими в процесі передачі інформації та регулювання, мета якого і полягає в збереженні як її самої, так і інших частин, і всієї системи в цілому. Певні відносини між компонентами системи, яким притаманні ознаки управління, забезпечують безпеку системи.

В основі життєдіяльності демографічної системи лежить принцип необхідності забезпечення власної безпеки – принцип, що розкриває антиентропійну природу соціальних систем і безпосередньо пов'язаний з потребами системи та її елементів у виживанні і прогресивному розвитку.

Список використаних джерел

1. Пирожков С.І. Демографічний фактор у глобальній стратегії розвитку України / С.І. Пирожков // Демографія та соціальна економіка. – 2004. – № 1-2. – С. 5-20.
2. Дзьобань О. П. Національна безпека в умовах соціальних трансформацій (Методологія дослідження та забезпечення): монографія / О. П. Дзьобань. – Харків: Константа, 2006. – 438 с.
3. Радиш Я.Ф. Державне управління охороною здоров'я в Україні: генезис, проблеми та шляхи реформування / Я.Ф. Радиш. – Київ: Видво УАДУ, 2001. – 358 с.